

Bussemaker

omdat het creëren van nieuw menselijk leven niet behoort te kunnen. Dat standpunt staat los van eventuele wetenschappelijke ontwikkelingen.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Als ik alleen het argument van de stand van de wetenschap heb genoemd, dan heb ik mij onvoldoende zorgvuldig uitgedrukt. Ook hierbij gaat het weer om een afweging van verschillende ontwikkelingen en waarden; om wetenschappelijke ontwikkelingen, om wat wetenschappelijk gezien mogelijk is, om maatschappelijke ontwikkelingen én om ethische aspecten. Op grond van deze ontwikkelingen en waarden samen, is er in het coalitieakkoord de afspraak gemaakt dat wij het moratorium vooralsnog handhaven. Mevrouw Kant wil een onderscheid aanbrengen tussen het gewoon tot stand brengen van embryo's en het gebruik van restembryo's waarbij celkerntransplantatie plaatsvindt, oftewel een nieuwe kern wordt ingebracht. Dat is mijns inziens een principiële punt, omdat daarmee nieuwe embryo's worden gekweekt. Het restembryo is daarmee geen restembryo meer, maar is een nieuw embryo geworden. Als wij met elkaar afspreken dat wij niet willen dat er embryo's gekweekt worden voor onderzoek, dan wil je ook niet dat van restembryo's via een omweg nieuwe embryo's worden gemaakt. Ik kan op dit punt geen andere conclusie trekken. Wellicht ligt hier een verschil van opvatting, maar mijn opvatting is in ieder geval wel consequent.

Mevrouw Van Miltenburg vroeg nog om een reactie op haar amendement. Volgens mij ben ik daarop vorige week uitgebreid ingegaan. Mijn opvattingen zijn niet veranderd en ik heb geen nieuwe informatie gekregen, ook niet via de brief van mevrouw Mummery. De stand van de wetenschap waarnaar mevrouw Van Miltenburg verwijst, maakt volgens ons al heel veel onderzoek mogelijk. Ik zie geen aanleiding om embryo's speciaal voor onderzoek te kweken.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Hoe kan het toch dat het ene embryo als een nieuw te vormen embryonale stamcel wordt opgevat, en het andere niet? Die embryo's zijn toch allemaal voor instrumenteel gebruik bedoeld?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk, maar volgens mij heeft de staatssecretaris daarop al een antwoord gegeven. Ik weet niet of zij er nog iets aan wil toevoegen. Zo niet, dan ga ik deze beraadslaging sluiten.

Staatssecretaris **Bussemaker**: Nee voorzitter, wij kunnen dit debat nog heel lang voeren. Volgens mij wil mevrouw Koşer Kaya terug naar het debat dat in 2001 heeft plaatsgevonden. Ik heb vorige week al gezegd dat ik daaraan geen behoefte heb, gezien de zeer beperkte wijziging die wij in de wet aanbrengen. Volgens mij ben ik duidelijk geweest over mijn opvattingen.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, over de amendementen, het wetsvoorstel en de eerder door mevrouw Kant ingediende motie aanstaande dinsdag te stemmen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter. Tijdens de regeling van werkzaamheden van gisteren hebben wij

volgens mij afgesproken dat wij morgen over dit wetsvoorstel zouden stemmen. Wij wilden immers de zekerheid hebben dat de Eerste Kamer dit wetsvoorstel op tijd in procedure zou nemen. Er is hierbij immers sprake van een fatale datum, namelijk die van 1 september. Weet u hoe dit zit?

De **voorzitter**: De Eerste Kamer heeft toegezegd, het wetsvoorstel nog vóór het zomerreces in procedure te nemen, ook indien de stemming aanstaande dinsdag in de Tweede Kamer plaatsvindt.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Dan gaan wij akkoord met uw voorstel.

Aldus wordt besloten.

De vergadering wordt van 11.35 uur tot 13.30 uur geschorst.

Voorzitter: Verbeet

De **voorzitter**: Op de tafel van de griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van volgende week de Voorjaarsnota 2007 (31061). Ik stel voor, bij dat debat spreektijden te hanteren van tien minuten voor het CDA, de PvdA, de SP en de VVD, zeven minuten voor de PVV, GroenLinks en de ChristenUnie en vijf minuten voor D66, de PvdD en de SGP.

Tevens stel ik voor, de behandeling van de suppletore begrotingen 2007 aan de agenda van volgende week toe te voegen.

Ik stel voor, toestemming te verlenen tot het houden van een wetgevingsoverleg met stenografisch verslag op maandag 2 juli 2007 van 10.00 uur tot 15.30 uur van de vaste commissie voor Financiën over het voorstel van wet van de leden Depla en Blok houdende wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 en van enige andere wetten inzake fiscale facilitering banksparen ten behoeve van pensioenopbouw of aflossing eigenwoningsschuld (30432).

Ik stel voor, dinsdag aanstaande te stemmen over de moties die zijn ingediend bij het wetgevingsoverleg van woensdag 20 juni 2007 van de vaste commissie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over het jaarverslag 2006, en over de motie die is ingediend bij het wetgevingsoverleg van dinsdag 26 juni 2007 van de vaste commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het jaarverslag 2006.

Tevens stel ik voor, een groot aantal stukken voor kennisgeving aan te nemen. De nummers zullen als bijlage bij de Handelingen worden opgenomen.

(De bijlage is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

Voorzitter

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Thieme.

Mevrouw **Thieme** (PvdD): Voorzitter. Ik zou graag aan de plenaire agenda voor volgende week twee VAO's toegevoegd zien. Het eerste VAO betreft het algemeen overleg over de evaluatie reconstructie zandgebieden van 25 juni jongstleden en het tweede het algemeen overleg met open agenda van 20 juni jongstleden.

De **voorzitter**: Ik stel voor, deze twee VAO's aan de agenda van volgende week toe te voegen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Schippers.

Mevrouw **Schippers** (VVD): Voorzitter. Ik verzoek u om het verslag van het algemeen overleg over dbc's op de plenaire agenda te plaatsen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit VAO toe te voegen aan de agenda van volgende week.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Van Haersma Buma.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Voorzitter. Op 14 februari hebben wij de Wet op de Raad van State plenair behandeld. Vandaag zijn vier vergaande amendementen ingediend bij de Kamer. Mijn fractie heeft behoefte aan heropening van dat debat en wellicht ook aan een advies van de Raad van State, maar dat kunnen wij in het debat bekijken. Wij hebben behoefte aan een ruime spreektijd. Ik verzoek u, het debat voor het zomerreces te laten plaatsvinden.

De **voorzitter**: Ik geef er geen ruime bekendheid aan, maar zoals bekend, mag u bij wetsvoorstellen spreken zolang u daar behoefte aan hebt. Ik stel u voor om het aantal minuten dat u nodig hebt, op te geven. Ik vraag ook de andere leden dringend om dat te doen. De planning wordt namelijk onmogelijk als sprekers zich niet inschrijven of niet aangeven hoeveel tijd zij nodig hebben. Zeker volgende week moeten wij dat heel precies weten, want misschien lukt het helemaal niet om het debat volgende week te houden.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Wat bedoelt u met de opmerking dat het misschien niet lukt?

De **voorzitter**: Wij moeten wel tijd hebben voor een heropening.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Er is wel vier maanden gewacht met het indienen van deze amendementen. Ik heb dat niet verzonnen. Het kan niet zo zijn dat daardoor het debat niet meer voor het zomerreces kan worden afgerond. Zeker als advies aan de Raad van State moet worden gevraagd, zijn wij zo weer maanden verder.

De **voorzitter**: Ik begrijp uw punt. Ik wil het debat volgende week wel houden, maar dan moet niet iedereen twee uur spreektijd aanvragen. Dan moeten wij er namelijk een dagje van maken en dat gaat mij niet lukken. Ik zal mijn uiterste best doen om het debat volgende week te laten plaatsvinden.

De heer **De Wit** (SP): Voorzitter. Als u het al besloten hebt, is het mosterd na de maaltijd, maar als de indieners van de amendementen twee dagen hadden gewacht, zou het überhaupt niet meer aan de orde zijn gekomen voor het reces, maar dit terzijde.

Ik denk dat de dag voor het reces zeer ongeschikt is om deze heel wezenlijke amendementen uitputtend te behandelen, gelet op de zware tijdsdruk die volgende week op alle debatten zal rusten. Ik zou er dan ook voor willen pleiten, het debat na het reces voort te zetten.

De **voorzitter**: U maakte een goed punt, want ik had er inderdaad al toe besloten en ik zal mijn uiterste best doen om de heropening voor het reces te doen plaatsvinden, maar dat wil nog niet zeggen dat er dan ook over gestemd zal worden. Ik heb namelijk begrepen dat het misschien ook nog noodzakelijk is om de Raad van State om advies te vragen.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Als er advies aan de Raad van State zal worden gevraagd, zullen de stemmingen inderdaad niet voor het reces kunnen plaatsvinden.

De **voorzitter**: De oproep tot zorgvuldige wetgeving deel ik uiteraard van harte!

Mevrouw **Griffith** (VVD): Voorzitter. Mede namens de mede-indiener de heer Wolfsen wil ik uw poging om het debat volgende week op de agenda te krijgen van harte ondersteunen. Het lag ook in ons voornemen om vandaag heropening van het debat te vragen. Ik zou dat debat heel graag volgende week houden. Wij zullen daarbij dan ook zeker rekening houden met onze spreektijden.

De **voorzitter**: Geweldig!

Het woord is aan mevrouw Van Gent.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Verleden week hebben wij een motie aangenomen over een uitkering bij zwangerschap van vrouwelijke ondernemers. Het is nu al de derde keer dat de Kamer hierover een motie heeft aangenomen. Je zou zeggen "drie keer is scheepsrecht en het kabinet gaat er dus netjes mee aan de gang", maar helaas hebben wij gisteren een brief gekregen van de heer Donner, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die wij toch meer als afschepen zien. Wij vinden dat niet acceptabel, want de motie is niet voor niets aangenomen. De minister zegt vanwege de doorlooptijd van wetsvoorstellen niet in september een wetsvoorstel te kunnen indienen. In dat geval zou het zo snel mogelijk ingediend moeten worden.

Dit is echter niet het enige probleem, want vervolgens geeft minister Donner aan dat hij ook nog de verschillende mogelijkheden wil bekijken. Hij is dus nog niet eens bezig met een aanzet voor een wetsvoorstel. Mijn verzoek is dan ook om dit deel van het stenogram door

Voorzitter

te geleiden naar de minister. Er is nu drie keer een dergelijke motie aangenomen en wij vinden dat er nu werk gemaakt moet worden van een wetsvoorstel. In september wil ik daarover geïnformeerd worden. Op deze manier kan het echt niet. De Kamer laat zich hiermee afschepen en dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet, in het bijzonder naar de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw De Pater-van der Meer.

Mevrouw **De Pater-van der Meer** (CDA): Voorzitter. De vaste commissie voor Justitie heeft vanmorgen overleg gevoerd met de minister van Justitie over de kabinetsnotitie "Voortzetting aanpak synthetische drugs vanaf 2007". Dat overleg heeft erin geresulteerd dat de commissie u vraagt, het verslag van dit overleg nog voor het zomerreces op de plenaire agenda te plaatsen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit VAO toe te voegen aan de agenda van volgende week.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht (Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht) (29702).**

(Zie vergadering van 6 juni 2007.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

De heer **Van de Camp** (CDA): Voorzitter. Ik ben verantwoordelijk voor deze heropening. Ik heb heropening gevraagd, omdat de collega's Wolfsen en Teeven op het laatste moment een amendement hebben ingediend op de dag van de beoogde stemmingen. Over hun recht tot het indienen van het amendement spreek ik geen enkel nadelig woord; daarover geen misverstand. Ik vond het alleen wat laat en het is in mijn ogen een zeer ingrijpend amendement. Misschien zie ik het verkeerd, maar ik hoor het graag zo meteen van de collega's respectievelijk van de minister en de regeringscommissaris.

Het gaat erom dat op een gegeven moment alle publiekrechtelijke lichamen worden gebracht onder de bestuursrechtelijke sancties van de Algemene wet bestuursrecht. Dan heb ik het niet alleen over bestrafende sancties, maar bijvoorbeeld ook over de herstel-sancties. Onze fractie is van mening dat dit onderwerp onvoldoende diepgaand is besproken in zowel de schriftelijke voorbereiding als de plenaire behandeling van het wetsvoorstel. Ik betreur het een beetje dat de heer Wolfsen en de heer Teeven op het laatste moment een zo ingrijpend amendement hebben ingediend. Er zit

achter dat amendement een zeer groot leerstuk en er is ook duidelijk een relatie met de bestuursrechtelijke aansprakelijkheid van publiekrechtelijke lichamen en de verdergaande strafrechtelijke aansprakelijkheid van deze lichamen.

Hoe verhoudt dit amendement zich tot het initiatiefwetsvoorstel van de heer Wolfsen? Hij is toch, om het even populair te zeggen, niet bezig om het initiatiefwetsvoorstel slinks in de Algemene wet bestuursrecht te "fietsen"? Excuses voor deze populaire uitdrukking, maar het is wel snoeihelder wat ik ermee bedoel.

Het vorige kabinet had een wetsvoorstel in voorbereiding met de prachtige naam "Wijziging van het Wetboek van Strafrecht strekkende tot het strafrechtelijk vervolgbaar maken van het opdracht geven tot en feitelijk leiding geven aan verboden gedragingen van overheidsorganen". Nogmaals, dit gaat allemaal over de strafrechtelijke aansprakelijkheid. Wij spreken vandaag primair over de bestuursrechtelijke aansprakelijkheid. In de ogen van de CDA-fractie is een en ander toch nadrukkelijk gekoppeld. Ik wil graag weten hoe dit amendement zich verhoudt tot het initiatiefwetsvoorstel van de heer Wolfsen en hoe het zich verhoudt tot het concept-wetsvoorstel van de regering. Bovenal wil ik vragen of de indieners bereid zijn om een spoedadvies van de Raad van State op dit amendement toe te laten. Het gaat in onze ogen om een principiële wending in het Nederlandse staatsrecht en ook een beetje de verhouding tussen de machten.

Als ik water zie branden, ben ik de eerste om mij ervan te laten overtuigen dat water niet kan branden. Ik heb echter de indruk dat wij meer overhoop halen dan aanvankelijk was bedoeld; vandaar mijn verzoek, nadat mijn vragen zijn beantwoord, of er een advies kan komen van de Raad van State over dit amendement. Dat heeft waarschijnlijk consequenties voor de inwerkingtreding van het wetsvoorstel, wat ik ook betreurt. Maar als ik moet kiezen tussen de datum van inwerkingtreding en de principiële invalshoek, kies ik toch voor de principiële invalshoek.

De heer **Teeven** (VVD): De heer Van de Camp zegt dat er in de optiek van de CDA-fractie een heel duidelijke relatie is tussen de strafrechtelijke invalshoek, die al in bespreking is en dit amendement. Kan hij dat punt verduidelijken? Ik snap de vraag die hij heeft gesteld, maar ik krijg graag een toelichting op het gezichtspunt van de CDA-fractie. Waarom is die directe relatie aanwezig volgens zijn fractie?

De heer **Van de Camp** (CDA): Wij hebben op dit leerstuk het nodige achter de rug. Wij hebben de Volkellarresten gehad, wij hebben twee Pikmeerarresten gehad. Recentelijk zijn er uitspraken over het ongeluk met de brandweerlieden in Haarlem, zij het dat dat een arbotechnische zaak is. Wij hebben de kwestie van de overheid als werkgever die zich aan de arbowetgeving moet houden. In onze ogen is een complex aan de orde van enerzijds bestuursrechtelijke sancties en anderzijds strafrechtelijke sancties richting de overheid en tussen overheden onderling. Gaat de Staat bestuursrechtelijke of strafrechtelijke sancties opleggen aan gemeenten of aan waterschappen? In dit complex zien wij een steeds verder gaande horizontalisering van het overheidsbestuur. De CDA-fractie staat op het standpunt dat